

ZÁKLADNÍ ŠKOLA ROČOV

Školní preventivní strategie

Školní rok 2017 - 2018

Období: 2017-2018

Zpracovala: Mgr. Jitka Křížová

Realizátor: ZŠ Ročov

Garant: ředitelka školy Mgr. Jana Citová

I. Cíle a principy

- **Rozvoj kompetencí žáků:**
 - sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace)
 - pozitivní vnímání sebe sama
 - rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle)
- **Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití**
 - Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců
 - Zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
 - Vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem
- **Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole**
- **Přístup k informacím a práce s informacemi**
 - Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace. Vytváření vlastního názoru, životního postoje.
 - Poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)
- **Spolupráce**
 - celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel - žák
 - otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) - rodič
 - spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu
 - propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence)

II. Strategie a metody

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci velkou část vyučování spolupracují ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení

všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky. Své problémy a požadavky ke škole i spolužákům mohou žáci řešit prostřednictvím školního parlamentu. Každá třída má ve šk. parlamentu svého zástupce.

Projektové vyučování a celoškolské projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Umožňují intenzivní spolupráci tříd v rámci ročníků. Celoškolské projekty podporují spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatecích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu. Zvláštní péče je věnována žákům, kteří pracují podle individuálního plánu.

V budově školy je umístěna nástěnka zaznamenávající úspěchy žáků a to ve školní i mimoškolní činnosti.

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali. Rodiče mají možnost navštívit i výuku, často se zapojují do výuky v rámci svých možností a poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole. Velmi vítáme pomoc rodičů při dalších akcích, které škola pořádá a zapojení se při zušlechťování prostředí v okolí školy.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a ostatními pedagogy, kteří se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

III. Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

Aktivity pořádané pro žáky, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích.

- Školní výlety, ozdravný pobyt
- Kulturní programy (kina, divadla, sport, návštěvy knihoven...)
- Kulturní akce tematicky zaměřené

- Nabídka kroužků – sportovní, čtenářský klub, hra na hudební nástroje, logické deskové hry, keramický
- Spolupráce se ŠD
- Školní projekty krátkodobé i celoroční (Drakiáda, Vánoce, Betlém, Zdravá výživa, Drogy a já, Vítání jara, Čarodějnice, Velikonoce)
- Besedy tematicky zaměřené
- Pořádání školních kol soutěží, zapojení dětí do soutěží různých organizací (Klokan, Cvrček, Scio, sportovní soutěže)

Klíčové vyučovací oblasti jsou

- Oblast přírodovědná /účinky drog /, český jazyk
- Oblast zdravého životního stylu /výchova ke zdraví, správná výživa, otužování, volný čas/
- Oblast společenskovední /chování jedince, skupiny /
- Oblast sociálně právní /práva dítěte, význam reklamy/
- Oblast sociální patologie/šikanování, rasismus, kriminalita/

Tato témata jsou frekventována v následujících předmětech:

Prvouka

Přírodověda

Vlastivěda

Český jazyk

Výtvarná výchova a výtvarné soutěže

Tělesná výchova

Znalostní kompetence žáků jsou:

1. - 3.ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, užíváním alkoholu a drog
- znají jednotlivé způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnoty zdraví a nevýhody špatného stravování
- mají vědomosti o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů
- znají čísla tísňového volání
- umí se vhodně chovat v krizových situacích

4. - 5.ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- osvojují si zdravý životní styl, znají rizika vyplývající z poruch příjmu potravy

- znají rizika návykových látek
- znají zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- ví o tom, že šikana, násilí, zastrašování je protiprávní
- dokáže odmítnat návykové látky

Metody a formy, jakými budou dílčí aktivity řešeny

1. - 5. ročník

- společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání a přijímání individuálních odlišností dětí
- nácvik vzájemné úcty a sebeúcty
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty
- rozvoj schopnosti klást otázky, vyjádřit svůj názor
- navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- základy etické a právní výchovy
- zaměření pozornosti na odhalování specifických poruch učení
- všestranný rozvoj osobnosti žáka
- diskuze v rámci Žákovského parlamentu

Metody práce

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod výuky využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat mezipředmětově.

Některé používané metody práce:

Výklad (informace)

Dotazníky

Samostatná práce (slohové práce na dané téma, informace z tisku, vyhledávání informací na PC...)

Besedy, diskuse

Sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, dramatizace

Párová práce, skupinová práce ve třídě (výroba nástěnky s tematikou prevence)

Využívání audiovizuálních pořadů

Vytváření pozitivní atmosféry ve škole, důvěry mezi žáky, pedagogy a rodiči, podpora demokracie

Pozitivní atmosféra ve škole, důvěra mezi jednotlivými partnery a demokratický duch ve škole jsou klíčové prvky a nezbytné předpoklady úspěšnosti cílených preventivních aktivit.

Škola se zaměřuje zejména na:

- Úspěšnost každého žáka (pomoc při problémech, individuální přístup, ocenění úspěchů – nástěnka úspěchů...)
- Otevřenou a pravidelnou komunikaci s žáky (schránka důvěry...)

- Poskytování ochrany a podpory znevýhodněných žákům, ochrany slabších, potírání agresivity a násilí
- Nabídka mimoškolní činnosti v rámci kroužků, resp. školní družiny
- Otevřenou a pravidelnou komunikaci s rodiči (třídní schůzky, konzultace, webové stránky...)
- Otevřenou a pravidelnou komunikaci pracovníků navzájem i s vedením školy, participaci pracovníků na rozhodovacích procesech (porady, semináře, neformální setkávání, objasňování společných záměrů...)

IV. Organizace a struktura prevence

Výchovný poradce

Pracovník: není ustanoven

Třídní učitel koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Setkává se i s žáky, kteří jsou v některých případech ohrožení ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Komunikuje s pedagogy a sbírá podněty. Učitelé spolupracují hlavně v těchto případech:

- výskyt agresivního chování ve třídě
- signály o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové)
- náhlý i trvalý neúspěch v učení
- obtížná komunikace, konflikt s rodiči
- porušování pravidel soužití ve škole žákem
- krádeže ve třídách

Třídní učitel diagnostikuje situaci. Navrhuje opatření, setkání zainteresovaných lidí, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o kontaktech na další pomoc (adresář sociálních služeb apod.) linku bezpečí a další organizace. Může se zúčastnit komunitních kruhů ve třídách, které organizují učitelé a zajišťují tak prevenci konfliktů a problémů žáků. Obrací se na sociální odbor, kurátory v případě podezření na problém v rodině, porušování zákona.

Metodik prevence

Pracovník: Mgr. Křížová

Metodik prevence spoluvytváří minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vniklého problému dává podněty k možné nápravě (projekt, spolupráce se spec. ped., účast na tematické akci, atd.) Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence (PPP, policie ČR atd.). Koordinuje předávání informací o problematice soc. pat. jevů ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci minimálního preventivního programu.

Třídní učitel. Garant ročníku. Učitelé.

Učitelé se věnují v rámci své výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na týmových schůzkách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Garant informuje ostatní členy ročníkového týmu o výsledcích schůzky garantů. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace (e-mail, mobil).

Problematika sociálně- patologických jevů je zařazována průběžně do vhodného učiva během celého školního roku.

Ředitel školy.

Sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Účastní se v případě potřeby zásadních setkání rodiny a školy.

Odborná pracoviště.

Škola spolupracuje s těmito institucemi, obrací se na ně v případě potřeby – PPP Louny, SPC Žatec, Centra psycho-sociální pomoci, Diagnostické ústavy, Sociální odbory, Policie ČR, Městská policie

Příklady zařazovaných témat

I. Téma: Informace o návykových látkách a jejich účincích

Cíl: Získat základní informace o návykových látkách, poznat jejich základní účinky. Základní terminologie (návykové látky; nečinit velký rozdíl mezi alkoholem a jinými drogami, včetně tabáku). Alkohol a nikotin jako vstupní drogy (nejsou pro děti neznámé, jsou snadno dostupné, podceňované). Komunikace je základní prostředek, jak se o drogách něco dovědět.

II. Téma: Jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků

Cíl: Získat základní dovednosti, jak čelit negativnímu tlaku vrstevníků

Základem jsou modelové situace, při kterých se děti učí odmítnout návrhy vrstevníků, kteří je svádí k činnostem, které by mohly mít negativní následky. Příprava na odmítnutí nabízené drogy.

Formou hry žáci přemlouvají jeden druhého. Zpočátku roli přemlouvajícího hraje učitel. Volíme různé formy nátlaku. Ten, kdo přemlouvá, argumenty odmítajícího neustále vyvrací. Tak musí odmítající dítě stále hledat pádnější argumenty.

Příklady modelových situací:

- Kamarád přemlouvá k výrobě „petardy“.
- Kamarád přemlouvá k výletu bez vědomí rodičů.
- Kamarád přemlouvá k vylezení na skálu (na jiné nebezpečné místo).
- Kamarád přemlouvá k vypití láhve vína, kterou našel doma u rodičů.
 - Kamarád přemlouvá k ukradení čokolády v obchodě.
- Kamarád přemlouvá ke schování spolužákovi tašky.
- Kamarád přemlouvá k zavolání do školy, že je v ní umístěná bomba.
- Kamarád přemlouvá k přivázání plechovky kočce na ocas.
- Kamarád přemlouvá k házení kamenů po projíždějících autech.
- Atd. (Situace se mohou přizpůsobit podmínkám ve třídě).

III. Téma: Jak se vypořádat s konfliktními situacemi a stresem

Cíl: Rozvíjet schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním
Jedná se o rizikové faktory drogové závislosti. Problémy mohou být spouštěcím mechanismem, prvním krokem k vyzkoušení drogy.

Učitel předkládá modelové konfliktní situace, žáci hledají možné způsoby řešení.

Příklady konfliktních (stresujících) situací:

- Dostal jsem špatnou známku, nesmím se dívat na televizi.
- Mladší sourozenec vyvolal hádku, potrestán jsem byl já.
- Chtěl jsem jít ven, ale musím uklízet pokoj.
- Nesmím si hrát na počítači, protože musím dělat úkol.
- Rodiče si více všimají mého nově narozeného bratříčka.

Společným hledáním vedeme děti k poznání, že problémy se dají řešit.

Plán akcí: (realizace - třídní učitelé, vychovatelka ŠD)

- Společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- Vytvoření modelové situace (JABLKO) k prevenci šikany, vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- Besedy v knihovně
- Výtvarné soutěže
- Divadlo
- Projekt „Hrátky s podzimem“
- Projekt „Kouření, drogy a já“
- Projekt „Čertí škola“
- Projekt „Zdravá výživa“ - ovoce do škol
- Ekoateliéry - recyklace odpadků v rámci VV a Pč
- Drakiáda- podzimní slavnost
- Čarodějnice
- Loučení s pátáky

DVPP

- vzdělávání v oblasti práce s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- vzdělávání v oblasti směřující k rozvoji zdravých stravovacích návyků, pohybových dovedností a tělesné zdatnosti žáků

DOTAZNÍKY

- zaměřené na sociální klima třídy

Soutěže

Literární soutěž školní kolo

Atletické soutěže

Matematický KLOKAN, Scio

Zdravé zuby

Velké vědomostní zápolení

Výtvarné soutěže

Kroužky

Keramika

Flétna

Čtenářský klub

Logické deskové hry

Doučování žáků